

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.III.30.045/2024/9.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

Az I. rendű felperes: felperes1

A II. rendű felperes: felperes2

A III. rendű felperes: felperes3

A IV. rendű felperes: felperes4

Az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű felperések képviselője: LOHN
Ügyvédi Iroda cím1

Az I. rendű alperes: alperes1

Az I. rendű alperes képviselője: dr. Kallai Pál Sándor ügyvéd cím2

A II. rendű alperes: alperes2

A II. rendű alperes képviselője: Okányi Ügyvédi Iroda cím3

A per tárgya: beszámítás érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű, II. rendű, III. rendű és IV. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.146/2023/10. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Nyíregyházi Törvényszék 06.G.40.002/2023/18. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. rendű alperesnek 1.270.000 (egymillió-kétszázhetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű felpereseket, hogy az esedékesség napjáig egyetemlegesen fizessenek meg az államnak az állami adó- és vámhatóság közzétett illetékbevételei számlájára 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes 2013. november 13-án vállalkozási szerződést kötött a később felszámolás alá került I. rendű alperessel. Az I. rendű alperesnek a vállalkozási szerződésből eredő fizetési kötelezettségét a II. rendű alperes készfizető kezessége biztosította.

[2] Az I. rendű felperesnek a vállalkozási szerződésből 2014. év folyamán 103.956.996 forint, 32.163.492 forint, 33.559.492 forint, 8.482.970 forint díjigénye keletkezett, melyet az I. rendű alperes felszólítás ellenére sem fizetett meg.

[3] A II. rendű felperesnek a 2014. július 13-i kölcsönszerződésből 47.500.000 forint, a 2014. október 9-i kölcsönszerződés alapján további 27.000.000 Ft követelése állt fenn az I. rendű alperessel szemben. Az I. rendű alperes 2014. október 9-én elismerte 117.227.382 forint kölcsöntartozását, melynek teljesítésére a II. rendű felperesre engedményezett a II. rendű alperessel szemben vételár és vállalkozói díj címén fennálló követeléséből 136.206.973 forint tőkét és járulékait.

[4] Az I. rendű alperesnek a V. Kft.-vel 2014. január 15-én kötött kölcsönszerződése biztosítékaként a III. rendű felperes keretbiztosítéki jelzálogot engedett egy ingatlanán. biztosítéka volt még a kölcsönszerződésnek a II. rendű alperes és képviselője, I. Gy. kezességvállalása. Az I. rendű alperes a III. rendű alperesre engedményezett 2014. február 21-én a II. rendű alperessel szemben fennálló vállalkozói díj és vételár követeléséből 125.000.000 forintot.

[5] Az I. rendű alperesnek 96.941.022 forint kölcsöntartozása állt fenn a T. T. Kft.-vel kötött 2014. augusztus 12-i kölcsönszerződésből. A tartozás visszafizetésének biztosítéka volt a IV. rendű felperes tulajdonában álló ingatlanra alapított jelzálogjog. Az I. rendű alperes 2014. augusztus 12-én a IV. rendű felperesre engedményezett a II. rendű alperessel szemben fennálló vállalkozói díj és vételár követeléséből 110.000.000 forint tőke és járulécai követelést.

[6] Az I. rendű felperes a 2015. október 19-án benyújtott keresete alapján a Nyíregyházi Törvényszéken megindított perben (G.40.175/2015/1.) készfizető kezessége alapján kéri a II. rendű alperes kötelezését a vállalkozói szerződésből keletkezett 150.633.831 forint követelés és járulécai megfizetésére. A peres eljárás 13.G.401.90/2023. ügyszámon folyamatban van.

[7] Az I. rendű alperes 2015. november 20-i kezdő időponttal felszámolás alá került. A felszámolási eljárásban a II. rendű alperes hitelező. A felperesek hitelezői igénybejelentést nem tettek.

[8] Az I. rendű alperes felszámolást megelőző vezető tisztségviselője, K. Z. a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban:

Cstv.) 31. §-ában számra előírt irat- és vagyonátadási kötelezettségét nem teljesítette a felszámoló felé.

[9] A felszámolási nyitómérleg 891.123.158 forintban tartalmazta az I. rendű alperesnek a II. rendű alperessel szembeni követelését – szemben az I. rendű alperes 2015. üzleti évről 2016. február 25-én közzétett egyszerűsített éves beszámoló adatával, amely szerint az I. rendű alperes ezen a címen 175.566.359 forintot tartott nyilván.

[10] Az I. rendű alperes felszámolója és a II. rendű alperes között 2016. március 16-én felvett jegyzőkönyv szerint a II. rendű alperes 2015. december 29-én majd 2016. március 3-án tett hitelezői igénybejelentése alapján a felszámoló 678.482.337 forintot határidőn belül érkezett, 414.554.410 forintot határidőn túl bejelentett követelésként igazolt vissza. A II. rendű alperes így fennálló, összesen 1.093.236.747 forint hitelezői igényével szemben az I. rendű alperesnek a II. rendű alperes felé kiállított, tételesen felsorolt számlái alapján összesen 891.123.158 forint ki nem egyenlített követelése áll fenn a II. rendű alperessel szemben. Megállapodtak, hogy a II. rendű alperes az I. rendű alperes felé fennálló számlatartozásait beszámítás útján kiegyenlítette azáltal, hogy az I. rendű alperes által a II. rendű alperes felé kiállított számlákat a II. rendű alperes által előterjesztett és a felszámoló által befogadott és visszaigazolt hitelezői igényekkel összevették. A felszámoló kijelentette, hogy a beszámítás után a II. rendű alperes fennmaradó követelése 202.113.589 forint.

[11] A felszámoló 2016. március 16-án az előzőek szerint igazolta vissza a II. rendű alperes hitelezői igényének módosított nyilvántartásba vételét, 2016. július 5-én kelt levelében pedig rögzítette, hogy a II. rendű alperesnek az I. rendű alperessel szemben fennállt 891.123.158 forint tartozásába a II. rendű alperes által bejelentett igény beszámításra került.

A felperesek keresete és az alperesek ellenkérelme

[12] A felperesek a megismételt eljárásban módosított keresetükben a Cstv. 36. § (1) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:95. §-a, 6:96. §-a, 6:49. §-a, 6:194. §-a, 6:63. § (2) bekezdése alapján elsődlegesen a fenti beszámítás érvénytelenségének megállapítását, másodlagosan annak megállapítását kérték, hogy az ott felsorolt hitelezői igények mindegyike, illetve bármelyike alkalmatlan a beszámításra.

[13] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[15] A felperesek fellebbezése alapján eljáró másodfokú íráság az elsőfokú bíróság ítéletét – kiegészített és módosított indokolással – helybenhagyta.

[16] A jogerős ítélet indokolása szerint nem alapozta meg a felperesek megállapítási keresetét a Ptk. 6:108. § (2) bekezdése. A beszámítási nyilatkozat semmisségének megállapítása iránt a bírósághoz fordulás joga ugyanis nem a Ptk. 6:108. § (2) bekezdéséből, hanem a Ptk. 6:88. § (3) bekezdéséből következhetne, az ott írtak szerint. A felperesek megállapítási keresete az I. rendű alperes felszámolójának az II. rendű alpereshez intézett egyoldalú jognyilatkozata érvénytelenségének megállapításával a beszámítás jogkövetkezményének – a pénzbeli tartozás megszűnésének – kiküszöbölését célozta. Megengedettséget ezért a másodfokú bíróság szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdése alapján kellett vizsgálni.

[17] A másodfokú bíróság a felperesek egymástól független tényelőadásai szerint foglalt állást a megállapítási kereset eljárásjogi feltételéről, amellyel kapcsolatban hangsúlyozta, az elsőfokú bíróságot idetartozóan anyagi pervezetés nem terhelte.

[18] A tényállás kiegészítése után megállapította, hogy az I. rendű felperes a kereseti és a fellebbezésében tett előadása szerint valójában arra hivatkozott, hogy az alperesek közötti beszámítás érvénytelenségének megállapítása azért szükséges, mert anélkül megszűnik a joga az I. rendű alperessel kötött vállalkozási szerződésből keletkezett díjigénye érvényesítésére. Ennek azonban a kezesség anyagi jogi szabályaira [Ptk. 6:416. § (1) bekezdés, 6:420. §] tekintettel nincs jelentősége az ítélet tábla álláspontja szerint. A készfizető kezes II. rendű alperes teljesítési kötelezettségének esedékessé válása ugyanis közvetlen igényérvényesítési jogosultságot biztosított a jogosultnak: megnyílt az I. rendű felperes igénye marasztalási kereset előterjesztésére a II. rendű alperessel szemben. Az I. rendű felperes ezzel a lehetőséggel ténylegesen, a Nyíregyházi Törvényszéken 13.G.40.190/2023. számon folyamatban lévő perben élt is, ahol az is vizsgálható a II. rendű alperes hivatkozása szerint, hogy a főkötelezettség beszámítással megszűnt-e, amennyiben igen, az megszüntette-e a kezesi felelősségét is. A megállapítási kereset feltételeire vetítve mindez azt jelentette, hogy az I. rendű felperes tekintetében a megállapítási kereset egyik szükségképpen feltétele – a marasztalásra irányuló kérelem lehetőségének hiánya – nem volt megállapítható az ügyben.

[19] A II. rendű, a III. rendű és a IV. r. felperesek keresetét illetően a másodfokú bíróság azt emelte ki, hogy a beszámítás érvénytelenségének megállapításával védendő jogukat abban jelölték meg, hogy az I. rendű alperes által a II. rendű alperessel szembeni követeléséből korábban rájuk engedményezett követelés teljesítését arra hivatkozással tagadta meg a II. rendű alperes, hogy teljesítette az I. rendű alperes felé a beszámítással. A jogsértő beszámítás eredményeként a követelésüket egyik alperessel szemben sem tudják érvényesíteni.

[20] Az engedményezésnek a Ptk. 6:193. § (2) és (3) bekezdéséből következő jogi természetére tekintettel – kiemelten arra, hogy az engedményezés absztrakt (jogcímétől független) juttatás; a kötelezett az engedményező és az engedményes közötti jogcímre tekintet nélkül kerül jogviszonyba az engedménnyel; jogai és kötelezettségei azon a szerződésen alapulnak, amelyből az engedményezett követelés keletkezett – leszögezte az ítélet, hogy a II-IV. rendű felperesek, valamint az I. rendű alperes közti engedményezési szerződés egyértelműen meghatározta a II. rendű alperes kötelezettségét. Az engedményes felperesek a II. rendű alperestől követelhetik az engedményezett pénzkövetelés megfizetését, tehát vele szemben marasztalási keresetet indíthatnak. Keresetük megállapítási irányát nem alapozta meg az, hogy megkísérelték a követelés érvényesítését, de a teljesítést a kötelezett II.

rendű alperes megtagadta. A II. rendű alperes a marasztalási keresettel szemben, védekezése alapjául állíthatja a szerződéses kötelemből való szabadulását, akár a beszámítás eredményeként is. A megállapítási kereset perjogi feltételei önmagában amiatt, hogy a II. rendű alperes a teljesítést a beszámításra hivatkozással tagadta meg, nem álltak fenn.

[21] Az ítéletábra álláspontja szerint nem zárta ki a felperesek marasztalási keresetének lehetőségét az sem, hogy az I. rendű alperes felszámolás alatt áll. Amellett, hogy a felszámolási nemperes eljárás is igényérvényesítésre irányuló eljárás, amit a Cstv. 38. § (3) bekezdése is kifejez, hangsúlyozta a bíróság, hogy a felperesek megállapítási keresetét kizártta tette lejárt követelésük önkéntes teljesítése hiányában a II. rendű alperessel szembeni marasztalási kereset lehetősége. Megállapítási keresetindítási jogukat az sem alapozhatta meg, ha igényérvényesítésüket bármilyen okból elmulasztották, a lehetőségétől elestek.

[22] Szükségtelensége miatt mellőzte az ítéletábra az elsőfokú ítélet indokolásából az engedményezésekről adott értesítés értékelését, mellőzte egyben a fellebbezés elbírálását a bizonyítékok okszerűtlen értékelésére vonatkozó részében.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[23] A jogerős ítélettel szemben a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, egyben a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelmet. Felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozattal elsőfokosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmeknek helyt adó döntés meghozatalát kérték. Másodsorban, amennyiben a hitelezői igények mindegyikének, illetve bármelyikének beszámításra alkalmatlan voltát a Kúria megállapítja, a megjelölt hitelezői igények beszámításra alkalmatlan voltának megállapítását. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az ügyben másodfokon eljáró bíróság utasítását kérték arra, hogy hozzon az ügyben az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasító végzést. Harmadlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság utasítását kérték új eljárásra és új határozat hozatalára.

[24] Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet a Ptk. 1:5. §-ába, 6:9. §-ába, 6:108. § (2) bekezdésébe, a Pp. 279. § (1) bekezdésébe és a 172. § (3) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.

[25] Előadták, hogy volt lehetőségük a Ptk. 6:108. § (2) bekezdése szerint sui generis megállapítási kereset előterjesztésére. A Ptk. 6:9. §-ára is figyelemmel a keresetindítási lehetőség jogszerűen az egyoldalú jognyilatkozatban nem részes személyeket is meg kell illesse aszerint, hogy milyen érdekük fűződik a keresetindításhoz. Adott ügyben az I. rendű alperes által a felperesekre engedményezett követelések összege került kiegyenlítésre a beszámítással az alperesek között, ezért a felperesek részéről a keresetindításhoz jogos érdek fűződik.

[26] Az I. rendű felperes megállapítási keresetét illetően az ítélet tábla okszerűtlen, jogszabálysértő következtetésre jutott az I. rendű felperes által a kezes II. rendű alperessel szemben indított per adataival kiegészített tényállás alapján. A jogvédelmi helyzet fennállását igazoló körülmény az volt, hogy a II. rendű alperes ellehetetleníti a folyamatban lévő eljárásokban az I. rendű alperestől engedményezéssel szerzett követelés érvényesítését.

[27] Tévesen rögzíti a jogerős ítélet, hogy az engedményezéssel megszerzett 293.410.481 forint összegű követelés érvényesítése iránt van folyamatban a kezes per, illetve hogy ott a II. rendű alperes védekezésképpen a perbeli beszámításra hivatkozik, és ezért nem lehet az I. rendű felperes tekintetében megalapozottnak tekinteni a megállapítási per megindítását a folyamatban lévő vállalkozási szerződésből eredő követelés érvényesítése miatt. Az ún. kezes pernek nem tárgya az engedményezéssel az I. rendű felperes által megszerzett 293.410.481 forint. Az I. rendű felperes őt a vállalkozási szerződés alapján az I. rendű alperessel szemben megillető, és a II. rendű alperes által kezessége miatt teljesítendő 150.633.831 forint számlatartozást érvényesíti a perben. Ott a II. rendű alperes védekezésként nem a perbeli beszámításra hivatkozik, hanem a 2015. szeptember 14-én kelt engedményezési szerződésben foglalt, az I. rendű felperesre engedményezett 293.410.481 forint számlatartozás ellenében, ellenértékeképpen az I. rendű felperes által eszközölt – az I. rendű alperest terhelő tartozásösszegre vonatkozó – beszámításra. A kezesség alapján indított marasztalási per tehát sem a tárgyát, sem az ott előadott érdemi védekezés tartalmát tekintve nem egyezik a másodfokú ítéletben írtakkal, ezért nem volt jelentősége a megállapítási kereset feltételei körében. Egyebekben – a másodfokú ítéletben írtakkal szemben – a kezességre a régi Ptk. rendelkezései az irányadók.

[28] Valamennyi felperes tekintetében állította a felülvizsgálati kérelem a megállapítási per feltételeinek téves vizsgálatát és értelmezését, hogy a tényállásnak az anyagi és eljárásjogi jogszabályi rendelkezésekkel ellentétes értelmezése vezetett az ítéletben foglalt téves döntéshez.

[29] Sérelmezték, hogy a másodfokú bíróság a marasztalási kereset megindításának vizsgálatát a jogmegóvási szükséglet körében kezdte el elemezni, a megállapítási kereset feltételeit meg nem engedetten összekeverte, az egyedül vizsgált feltételt tévesen, a bizonyítékok okszerűtlen értékelésével zárta ki [Pp. 172. § (3) bekezdés, 279. § (1) bekezdés].

[30] Fenntartották, hogy a II. rendű alperes korábbi képviselőjének iratokhoz csatolt nyilatkozatával bizonyították az értesítések átvételét a II. rendű alperes részéről, miáltal megnyílt az engedményesek joga a teljesítés követelésére, a beszámítással szembeni jogvédelmi igény fennállt. A perben tett nyilatkozatokkal és bizonyítékokkal a felperesek a jogvédelmi helyzet fennállását alátámasztották.

[31] A másik konjunktív feltételt illetően arra hivatkoztak, hogy – miként azt az elsőfokú ítélet is rögzítette – a felszámolási eljárás igényérvényesítési szempontból nem fogható a polgári peres marasztalási keresettel indított és lefolytatott perhez. A Cstv. 38. § (3) bekezdése alapján a felszámolási eljárás jogerős elrendelése esetén pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni. A felszámolási eljárás alapvetően tér el a polgári peres eljárás kontradiktórius szabályaitól: speciális eljárási szabályok és deklarált célok alapján folytatódó eljárás, ezért nem szolgálhat a felperesek igénye érvényesítésének

kijelölt eljárásaként. Adott ügyben a felperesek elestek a peres eljárás és az ottani igényérvényesítés lehetőségétől.

[32] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős ítélet indokaival.

[33] Az I. rendű alperes nem terjesztett elő felülvizsgálati ellenkérelmet.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[34] A Kúria elsőként azt rögzíti, hogy a másodfokú bíróság eltérő jogi indokolással hagyta helyben az elsőfokú ítéletet, ezáltal a felülvizsgálat nem volt kizártnak tekinthető a Pp. 408. § (2) bekezdésében meghatározott okból sem. Nem volt ezért szükség a Pp. 409. §-a szerint a felülvizsgálat engedélyezésére.

[35] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem korlátaiban belül vizsgálta felül, és a felperes által megjelölt okból nem találta jogszabálysértőnek.

[36] A felülvizsgálati eljárás lényegét és korlátait illetően – egyben a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázáshoz – előrebocsátja a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása az ügy érdemében hozott jogerős határozattal befejezett eljárásnak. A felülvizsgálat a jogerős ítélet, illetve az ügy érdemében hozott jogerős végzés ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat, amiből nemcsak az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, de következik az is, hogy – miként a korábban hatályban volt polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénynek (a továbbiakban: régi Pp.) a Pp. 423. § (1) bekezdésével ebben a részében tartalmilag azonos rendelkezéseit az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte – felülbírálati jogkörét a Kúria az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a törvényes határidőben érkezett perorvoslati kérelemben előadott jogszabálysértések, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérés vizsgálatával gyakorolhatja, amennyiben a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai megfelelnek a Pp. következőkben ismertetett követelményeinek [Pp. 406. § (1) bekezdés, 413. § (1) bekezdés].

[37] A jogerős határozat több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés megnevezése, egymással összhangban a megsértett konkrét jogszabályhellyel az eljárási, illetve anyagi jogi szabálysértés megjelölése, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokai ismertetése, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja, végül a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást,

ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló határidőn belül kell rendelkeznie. A felülvizsgálatot kérő félnek az általa hivatkozott jogszabálysértéssel összefüggésben a megsértett jogszabályhelyet – ahogy a régi Pp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek esetében, úgy – a Pp. hatálya alatt is konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolás].

[38] A fentiekből következő alapvető elvárás egyben a felülvizsgálati kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához és eredményességéhez –, hogy hivatkozásai a fenti tartalommal megfeleltethetők legyenek a jogerős ítéletnek: a felülvizsgálatot kérő félnek a felülvizsgálni kért határozat indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit megfogalmaznia. A jogerős ítélet abban a részében, amelyet a felülvizsgálati kérelem nem, vagy úgy támad, hogy kérelme az adott körben nem rendelkezik maradéktalanul a Pp.-ben előírt tartalmi elemekkel, nem bírálható felül a felülvizsgálati eljárásban.

[39] Jelen ügyben a sui generis megállapítási kereset előterjeszthetőségét illetően helyes volt a másodfokú bíróság jogi álláspontja abban a részében, hogy a Ptk.-nak az érvénytelenség jogkövetkezményei levonására adott szabályai között elhelyezett 6:108. § (2) bekezdése azt teszi lehetővé, hogy az arra jogosult önmagában az érvénytelenség megállapítása iránt, az egyéb érvénytelenségi jogkövetkezmények alkalmazására vonatkozó kérelem nélkül terjesszen elő keresetet, nincs azonban speciális tartalma arra nézve, hogy ki tekinthető perindításra jogosultnak valamely jogügylet érvénytelensége kapcsán, ez a szabály önmagában nem alapoz meg perlési legitimációt.

[40] A semmisséggel kapcsolatos perbeli legitimáció kérdését helyesen a Ptk. 6:88. § (3) bekezdése szabályozza. E rendelkezés az – és nem a Ptk.-nak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt 6:108. § (2) bekezdése –, amelynek értelmezésével vizsgálható és megválaszolható a sui generis megállapítási kereset indításának joga is a perindító fél jogi érdekeltsége vagy a perlési jogot biztosító jogszabályi felhatalmazás szerint.

[41] Mindebből következően megalapozatlanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a felperesek fennálló keresetiségi jogát állítva a Ptk. 6:108. § (2) bekezdésének megsértésére az ügyben, hiszen e jogszabályi rendelkezésnek nincs az igényérvényesítési jogosultságra azonosítható tartalma. A jogerős ítélet kifogásolt jogi álláspontja a Ptk. 6:88. § (3) bekezdésére hivatkozással lett volna támadható és felülvizsgálható abban a részében, hogy volt-e önálló igényérvényesítési joguk a felpereseknek. Mivel a felülvizsgálati kérelem az előzőeknek megfelelő tartalommal nem bírt, nem volt érdemben vizsgálható a felülvizsgálati eljárásban a felperesek igényérvényesítési joga a sui generis megállapítási kereset szabályai szerint.

[42] Az előzőek egyben azt is eredményezték, hogy irányadónak kellett tekinteni a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 172. § (3) bekezdésén alapuló vizsgálat szükségességét az ügyben.

[43] A tényállás megalapozatlanságát és emiatt a Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmét állította a felülvizsgálati kérelem az ún. kezes per tárgyának hibás azonosítása miatt. Ezzel összefüggésben azonban – bár nem ugyanazzal a logikával, de – a felülvizsgálati kérelem és maga a másodfokú bíróság is úgy foglalt állást, hogy nincs jelentősége az ügyben az I. rendű felperes által a II. rendű alperes készfizető kezessége érvényesítésére megindított pernek. A felülvizsgálati kérelem és a jogerős ítélet álláspontja között ebben a körben tehát nem volt lényegi ellentmondás, amiből következően fel sem merülhetett a felülvizsgálati eljárás szabályai szerint az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés megállapítása a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból [Pp. 424. § (1) bekezdés]. Hangsúlyozza egyúttal a Kúria, hogy a másodfokú bíróság nem a már megindított és a Nyíregyházi Törvényszéken folyamatban lévő peres eljárás tényéből és adataiból, hanem alapvetően a készfizető kezesség anyagi jogi szabályaiból és az I. rendű felperes igényének megnyílásából következtetett a marasztalási kereset előterjesztésének lehetőségére a II. rendű alperessel szemben, ami így kizárta a Pp. szerint vizsgált megállapítási keresetet. A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet előző indokával szemben egyáltalán nem fogalmazott meg ellenérveket; nem állította sem a Ptk. hivatkozott szabályainak téves értelmezését, sem azt, hogy a kezessel szemben ne lenne lehetőség a teljesítés iránti fellépésre.

[44] A megállapítási keresetnek a Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott feltételeit illetően valóban megállapítható, hogy a jogerős ítélet nem határolta el világosan a két szükséges eljárásjogi feltétel vizsgálatát, amikor szükségtelenül – a saját maga által megszabott vizsgálódási keretekhez képest tévesen – utalt a jogvédelem szükségességére tartozó körülményekre is (ilyen volt a teljesítés II. rendű alperesi megtagadása és annak értelmezése, de félreérthető volt a felperesek valamennyi idetartozó érvelésének ismertetése az ítélet jogi indokai között). Ennek ellenére egyértelmű az ügyben másodfokon eljáró bíróság jogi álláspontja és következtetése arra – amelyet a felülvizsgálati kérelem nem cáfolt –, hogy egyik felperes esetében sem volt akadálya az általuk előadott ténybeli és jogi alapon marasztalási kereset előterjesztésének a II. rendű alperessel szemben, akár a II. rendű alperes készfizető kezességére, akár a II-IV. rendű felperesekre engedményezett követelés kötelezett pozíciójára alapítottnak. Azon túlmenően, hogy a felperesek a megállapítási kereset vizsgált feltételét illetően hivatkoztak a Pp. 279. § (1) bekezdésére is, de azzal összefüggésben értékelhető és vizsgálható indokolást nem adtak elő, megjegyzi még a Kúria, hogy a felülvizsgálati kérelem ugyanakkor maga is azt állította – bár a jogmegóvási szükséglet körében kifejtett indokok között –, hogy megnyílt az engedményes felperesek (állításuk szerint ezáltal valamennyi felperes) joga a II. rendű alperessel szemben a teljesítés követelésére.

[45] Tévesen utalt a felülvizsgálati kérelem a Cstv. 38. § (3) bekezdésének szabályára és ügybeli jelentőségére, hiszen az alperesek közül egyedül az I. rendű alperes került felszámolás alá, vele szemben viszont a marasztalási kereset lehetősége és az I. rendű alperessel szemben a teljesítés követelésének szükségessége – ebből következően egyben a felperesek részéről az igényérvényesítés felszámolás alatti elmaradása – fel sem merült az ügyben. A vizsgált konstrukciókban, vagyis az I. rendű felperes vonatkozásában a II. rendű alperes állított készfizető kezessége és az erre alapított igény megnyílása, a II-IV. rendű felperesek tekintetében pedig az I. rendű alperes által, tartozása teljesítéseként rájuk

engedményezett követelés érvényesítésének lehetősége miatt nem volt ügydöntő jelentősége a megállapítási kereset feltételeinek vizsgálata során annak, hogy a felperesek a megállapítási perrel védeni kívánt követelései érvényesítésére felléptek-e az I. rendű alperessel szemben a felszámolási eljárás szabályai szerint. Ettől ellenkező tartalommal a másodfokú bíróság sem foglalt állást: az ítélőtábla egyedül a II. rendű alperessel szembeni marasztalási kérelem fennálló lehetősége miatt következtetett a megállapítási keresetet kizáró eljárásjogi feltétel hiányára.

[46] A kifejtettek értelmében nem volt jogszabálysértő a jogerős ítélet a felperesek által megjelölt okból, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[47] A felülvizsgálati kérelem eredménytelen volt, ezért a felülvizsgálatot kérő felperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni a II. rendű alperesnek a felülvizsgálati eljárásban felmerült és általa felszámított, ügyvédi munkadíjból álló költségét, amelynek áfával növelt mértékét a Kúria a kifejtett tevékenység értékelésével a 32/2003. (VIII. 22.) 3. § (5) és (6) bekezdései alkalmazásával határozta meg [Pp. 81. §, 83. §, 87. § (1) bekezdés].

[48] Kötelesek továbbá megfizetni a felperesek a költségfeljegyzési jogukra tekintettel meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket, amelyről a Kúria a Pp. 87. § (1) bekezdésén, 95. § (2) bekezdés a) pontján és 102. § (1) bekezdésén, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. § (1) bekezdésén, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén túlmenően a 30/2017. (XII. 27.) IM rendeletnek a 26/2022. (XII. 6.) IM rendelettel módosított 3. § (2) bekezdése szerint is rendelkezett.

[49] A fizetendő felülvizsgálati eljárási illeték kapcsán a Kúria egyben a következőkről tájékoztatja a felpereseket: az illetéket az Állami Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni; az illeték megfizetése e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napon válik esedékessé; a megfizetés során közleményként kell feltüntetni a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. Figyelmezteti a Kúria a felpereseket, hogy amennyiben az illetéket annak esedékességekor nem fizetik meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetni.

[50] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

A határozat elvi tartalma

A Ptk. 6:108. § (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy az arra jogosult önmagában az érvénytelenség megállapítása iránt, az egyéb érvénytelenségi jogkövetkezmények alkalmazására vonatkozó kérelem nélkül terjesszen elő keresetet, nincs azonban speciális tartalma arra nézve, hogy ki tekinthető perindításra jogosultnak valamely jogügylet érvénytelensége kapcsán, ez a szabály önmagában nem alapoz meg perlési legitimációt. A

semmisséggel kapcsolatos perbeli legitimáció kérdését a Ptk. 6:88. § (3) bekezdése szabályozza. E szabály értelmezésével vizsgálható és válaszolható meg a sui generis megállapítási kereset indításának joga is a perindító fél jogi érdekeltsége vagy a perlési jogot biztosító jogszabályi felhatalmazás szerint.

A határozat alapjául szolgáló jogszabályok és joggyakorlat

a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:88. § (3) bekezdés, 6:108. § (2) bekezdés

Budapest, 2024. október 8.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró